

การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร

People's Participation in Doing Community Plan of Takdad Tambol Administration Organization, Muang Chumporn District, Chumporn Province

บัณฑิต สุกุลบงการ / *Bundit Sakulbongkan*

องค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน รวมถึงศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน และเสนอแนะแนวทางและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร ให้มากขึ้น โดยกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือประชาชนในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร จำนวน 400 คน ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ และพิสัยฐานด้วย ค่าไควร์ แสควร์ และค่าสัมประสิทธิ์แกมมา ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพรอยู่ในระดับมาก มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชน ในการจัดทำแผนชุมชน ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาพักอาศัยในชุมชน และความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนชุมชน ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนตำบลควรให้ความสนใจแก่ผู้มีอายุมากซึ่งได้แก่ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป โดยการเชิญชวนให้พวกเขาเหล่านั้นมาร่วมกิจกรรม หรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อีกทั้งยังควรจัดทำกิจกรรมในรูปแบบของการให้ความบันเทิงควบคู่ไปกับการให้ความรู้ หรือการเชิญชวนสำหรับผู้มีอายุน้อย เพราะประชาชนเหล่านี้จะไม่ชอบอ่านเอกสารที่มีตัวหนังสือเยอะ จึงควรจัดทำสื่อที่มีรูปภาพประกอบมากกว่าตัวอักษร รวมถึงควรไปแจกแผ่นพับหรือประชาสัมพันธ์กิจกรรมหรือโครงการในสถานที่ทำงาน เพื่อให้ประชาชนที่มีงานประจำได้รับทราบและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วม ในกิจกรรมเหล่านั้น และควรจัดทำกิจกรรมในรูปแบบของการให้ความบันเทิงควบคู่ไปกับการให้ความรู้ หรือการเชิญชวนสำหรับผู้มีรายได้น้อย เพราะประชาชนเหล่านี้จะชอบมีส่วนร่วมในรายการบันเทิง ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไปในการศึกษาครั้งต่อไป ผู้วิจัยควรศึกษาเพิ่มเติมโดยการเพิ่มตัวแปรอิสระ เช่นงบประมาณของ อบต. หรือ การประชาสัมพันธ์ของ อบต. เพื่อเพิ่มความชัดเจนและได้ข้อมูลที่แน่ชัดขึ้น

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนชุมชน, องค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด

Abstract

This study was a quantitative study and had objectives to study the participation of people in the community plan, to study the factors that affect the participation of people in doing community plan and to give recommendation to encourage the participation of people in doing community plan of Takdad Tambol Administration Organization, Chumporn Province. The samples were the citizens of Takdad Tambol Administration Organization, Chumporn Province for 400 people. Statistics used in data analysis were

percentage, and hypothesis testing by chi-square and coefficient testing by gamma at significant level of 0.05. The findings showed that the level of participation of people in doing the community plan of Takdad Tambol Administration Organization, Chumporn Province was at a high level with 204 people, representing 51.0 and factors affecting participation of people in doing community plan were age, education, occupation, monthly income, duration of being residence in the community and a deep trust in the community plan. Recommendations from the research were executives, government district should pay attention to the old age, people aged 51 years and over, by inviting them to join or participate in the implementation of the plan. Executives should also make in the form of entertainment, coupled with the knowledge or a solicitation for the less educated because the people do not like to read text documents with it. Executives should make the media in the picture more than letters. Executives should include a brochure or promotional activity or project in the workplace. To provide the public with notice and an opportunity to work regularly receive comments and participate in those activities. Recommendation for further research, researchers should continue to study further by adding variables such as budget of TAO or public relationship of TAO to add clarity and certainty in the data.

Keywords: Participation, Community Plan, Takdad Tambol Administration Organization

ปัญหาและความสำคัญของปัญหา

ปัจจุบัน การดำเนินการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล ยังไม่สามารถตอบสนอง และแก้ไขปัญหาของชุมชนท้องถิ่นที่มีความซับซ้อน และหลากหลายได้อย่างครอบคลุม ทั้งนี้เนื่องจากวิธีคิดเกี่ยวกับการพัฒนาของผู้บริหาร และผู้แทนประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งของประชาชนยังไม่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมมากนัก แม้ว่าสถานการณ์ทางสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปแล้วก็ตาม โดยภาพรวมแล้วการพัฒนาชุมชนท้องถิ่นในปัจจุบันยังขาดการรวมพลังความรู้ ความคิด และภูมิปัญญาในการแก้ไขปัญหา หรือพัฒนาชุมชนท้องถิ่นของตนให้เข้มแข็งได้ ทั้งนี้ ขณะนี้ได้มีการกระจายอำนาจ ทั้งด้านการเงิน และภารกิจงานหลายประการจากการบริหารราชการส่วนกลาง (กระทรวง ทบวง กรม ต่างๆ) ไปให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งประชาชนและชุมชนด้วย นอกจากนั้นในบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญฉบับ พุทธศักราช 2540 และฉบับ พุทธศักราช 2550 ยังให้อำนาจประชาชนและชุมชนในการมีส่วนร่วมในการบริหารการพัฒนาในด้านต่างๆ ด้วยตนเองขึ้นมาก แต่ประชาชน หรือชุมชนยังไม่สามารถใช้อำนาจดังกล่าวได้เต็มที่ สมบูรณ์แบบ

การบริหารท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อการแก้ไขปัญหา และตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น ประชาชนย่อมมีสิทธิในการที่จะมีส่วนร่วมในการปกครองตนเอง มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นจะช่วยแก้ไขและตอบสนองความต้องการของท้องถิ่น แต่ปรากฏการณ์ปัจจุบันนี้การพัฒนาในระดับชุมชนท้องถิ่นยังคงมีปัญหา ในลักษณะที่เป็นการพัฒนาที่ไม่ครอบคลุม และไม่สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน ครอบคลุม ที่ประชาชนยังไม่เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนามากเพียงพอ ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่รับผิดชอบดำเนินการตามกฎหมายต่างๆ ที่กระจายอำนาจการบริหารจัดการ การพัฒนาจากส่วนกลางมาให้ท้องถิ่นหรือกล่าวอีกนัยหนึ่งว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนสูงมากขึ้น และมีคุณภาพมากขึ้นเท่าใด ก็จะทำให้แผนการพัฒนาชุมชนหรือท้องถิ่นตรงกับความต้องการของประชาชนและชุมชนได้มาก และทำให้เกิดการบริหารจัดการที่ดี (Good Governance) ซึ่งส่งผลให้เกิดสังคมหรือชุมชนเข้มแข็ง และการเมืองการปกครองท้องถิ่น ชุมชน สังคม มีความมั่นคงและเสถียรภาพในการบริหารการจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมี 4 รูปแบบนั้น การปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล ถือว่าเป็นองค์กรที่มีความสำคัญองค์กรหนึ่ง และการมีส่วนร่วมของประชาชนถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนา ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษา องค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร เนื่องจากเป็น

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีขนาดกลางอยู่ในเขตติดชุมชน เป็นองค์กรที่มีการแข่งขันทางการเมืองสูง และกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษามีลักษณะแตกต่างกัน คือ หมู่บ้านขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งประกอบด้วยหมู่บ้านในเขตตำบล จำนวน 9 หมู่บ้าน เป็นองค์กรที่ได้รับการกระจายอำนาจมาจากส่วนกลางสู่ท้องถิ่น ปกครองโดยประชาชน เพื่อประชาชน ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐที่ส่งเสริมให้ประชาชนทุกคนมีส่วนร่วมในด้านต่างๆ ทุกด้าน องค์กรการบริหารส่วนตำบลตากแดด มีนโยบายในแผนพัฒนาขององค์กร ในการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาให้เป็นชุมชนที่เข้มแข็ง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพร
3. เพื่อเสนอแนะแนวทางและเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเข้าร่วมจัดทำแผนชุมชน ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด จังหวัดชุมพรให้มากขึ้น

วิธีการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่ประชาชนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป และมีรายชื่อปรากฏอยู่ในทะเบียนสำมะโนครัวประชากรในเขตพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร จำนวนทั้งสิ้น 4,507 คน (งานทะเบียนองค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด, 2557) โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยประชาชนที่มีสิทธิเลือกตั้งและอาศัยอยู่ในชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร โดยกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างจากการใช้วิธีการคำนวณจากสูตร Taro Yamane (ยูทง ไทยวรรณ, 2546: 105) ซึ่งผู้วิจัยกำหนดที่จะใช้กลุ่มตัวอย่างให้เป็นจำนวนเต็มร้อย คือ 400 คน และสำรองไว้อีกร้อยละ 10 คือ 40 คน วิธีการสุ่มตัวอย่างผู้วิจัยจะใช้วิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบ ซึ่งเป็นวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นไปตามโอกาสทางสถิติ หมายความว่า ประชากรทุกคนมีโอกาสถูกเลือกมาเป็นตัวอย่างเท่าๆ กัน และวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเป็นระบบยังเหมาะสมกับการมีบัญชีรายชื่อของประชากรที่เรียงกันอย่างเป็นระบบอยู่แล้ว

ผู้วิจัยนำแบบสอบถาม ไปแจกแก่กลุ่มตัวอย่างในชุมชนต่างๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร จำนวน 400 ชุด พร้อมกับสำรองร้อยละ 10 กับตอบข้อซักถามจากกลุ่มตัวอย่าง และผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จากนั้นนำมาจัดระเบียบข้อมูลเพื่อเตรียมการสำหรับการวิเคราะห์ทางสถิติ โดยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป เพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ได้แก่ ค่าความถี่ คือ จำนวนค่าที่ผู้ตอบแบบสอบถามตอบใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการแก้ปัญหาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบและการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด ค่าร้อยละ ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ระดับการศึกษา รายได้ ตำแหน่งทางสังคม ระยะเวลาการอาศัยอยู่ในพื้นที่ การรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับการดำเนินการแก้ปัญหาจากหน่วยงานที่รับผิดชอบ และการประชาสัมพันธ์ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด

สรุปผลการวิจัย

ประชากรส่วนใหญ่มีอายุ 51-60 ปี เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 30.0 รองลงมาได้แก่ อายุ 31-40 ปี มีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 รองลงมาได้แก่ อายุ 41-50 ปี มีจำนวน 96 คน คิดเป็นร้อยละ 24.0

รองลงมาได้แก่อายุ 18-20 ปี มีจำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 10.0 และ อายุ 21-30 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3

ประชากรส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองชุมพร จังหวัดชุมพร มีระดับการศึกษา ต่ำกว่ามัธยมศึกษาปีที่ 6 เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 202 คน คิดเป็นร้อยละ 50.5 รองลงมาได้แก่ ระดับการศึกษา มัธยมศึกษาปีที่ 6 / ปวช. มีจำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 23.0 รองลงมาได้แก่ ระดับปริญญาตรี มีจำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 14.3 และ ระดับการศึกษา ปวส. / อนุปริญญาตรี มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 ประชากรส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดดมีอาชีพเกษตรกรกรรมมากที่สุด มีจำนวน 181 คน คิดเป็น ร้อยละ 45.3 รองลงมาได้แก่ อาชีพรับจ้างมีจำนวน 86 คน คิดเป็นร้อยละ 21.5 รองลงมาได้แก่ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีจำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 10.8 รองลงมาได้แก่อาชีพราชการ /รัฐวิสาหกิจและอาชีพแม่บ้านหรือไม่ได้ประกอบอาชีพ มีจำนวนเท่ากัน คือ 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 และอาชีพข้าราชการบำนาญมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 4.0

ประชากรส่วนใหญ่ขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดดมีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 5,000 บาท เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 169 คน คิดเป็นร้อยละ 42.3 รองลงมาได้แก่ รายได้ 5,001-10,000 บาท มีจำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 37.0 รองลงมาได้แก่ รายได้ 10,001-15,000 บาท มีจำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 รองลงมาได้แก่ รายได้ 15,001-20,000 บาทมีจำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 และ รายได้สูงกว่า 20,000 บาทมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 3.5

ประชากรขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดดส่วนใหญ่พักอาศัยในชุมชนมากกว่า 15 ปี เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมาได้แก่ พักอาศัยในชุมชนน้อยกว่า 5 ปี มีจำนวน 103 คน คิดเป็น ร้อยละ 25.8 รองลงมาได้แก่ พักอาศัยเป็นเวลา 5-10 ปี มีจำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 23.5 และ พักอาศัยเป็นเวลา 11-15 ปี มีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 52 คน คิดเป็นร้อยละ 13.0

ความเห็นในด้านความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนชุมชนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้านความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนชุมชนในส่วนของ การแสดงความคิดเห็น พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางมากที่สุดมีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยระดับน้อยที่สุด มีจำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ด้านความรู้ความเข้าใจในจัดทำแผนชุมชนในส่วนของ การร่วมตัดสินใจ พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย มีจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 42.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยระดับปานกลาง มีจำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 20.8 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ด้านความรู้ความเข้าใจในจัดทำแผนชุมชนในส่วนของ การร่วมปฏิบัติ พบว่าประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 155 คน คิดเป็นร้อยละ 38.8 รองลงมาได้แก่ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย มีจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 และมีความเห็นด้วยระดับมากเป็นจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 10.3

ด้านความรู้ความเข้าใจในจัดทำแผนชุมชนในส่วนของ การร่วมรับผลประโยชน์ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยในระดับน้อยมีจำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 ด้านความรู้ความเข้าใจในจัดทำแผนชุมชนในส่วนของ การร่วมรับผิดชอบ พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วย อยู่ในระดับน้อย เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาได้แก่ ความเห็นด้วยระดับ ปานกลางมีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 24 คน คิดเป็น ร้อยละ 6.0

ด้านการมีส่วนร่วมพูดคุยหรือร่วมพิจารณาโครงการต่าง ๆ ที่อาจเกิดปัญหาต่อชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 และเห็นด้วยมากที่สุด มีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

การมีส่วนร่วมในการกำหนดแนวทางการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ภายในชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับน้อย เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 145 คน คิดเป็นร้อยละ 36.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 30.3 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

การแสดงความคิดเห็นคัดค้านอย่างมีเหตุผลในโครงการที่ไม่ตรงความต้องการของชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยน้อยที่สุดเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยระดับปานกลาง มีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และเห็นด้วยน้อยมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3

การสนใจรับฟังการประชาสัมพันธ์ในการจัดทำแผนชุมชนผ่านทางหอกระจายข่าวของชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 134 คน คิดเป็นร้อยละ 33.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 102 คน คิดเป็นร้อยละ 25.5 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

องค์การบริหารส่วนตำบลได้ให้ความรู้แก่ท่านในการจัดทำแผนชุมชนในระดับใด พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อย เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 32.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 17.0

ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด ด้านการตัดสินใจสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้ การเข้าร่วมประชุมกับเจ้าหน้าที่จัดทำแผนชุมชน พบว่า ประชากรส่วนใหญ่มีระดับความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุดเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 รองลงมาได้แก่ ระดับน้อยและระดับปานกลาง มีจำนวนเท่ากัน มีจำนวน 122 คน คิดเป็นร้อยละ 30.5 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 6.0

การร่วมเสนอปัญหาและความต้องการของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับปานกลาง เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 117 คน คิดเป็นร้อยละ 29.3 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 14.5

การร่วมจัดลำดับความสำคัญของปัญหาความต้องการของประชาชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อย และเห็นด้วยน้อยที่สุดเป็นจำนวนมากที่สุดเป็นจำนวนเท่ากัน มีจำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 31.0 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลาง มีจำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 25.0 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ภายในชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อยที่สุดเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 และเห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 13.8

การมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและอธิบายถึงข้อดีข้อเสียและความเป็นไปได้ของโครงการ พบว่า ประชาชน ส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 138 คน คิดเป็นร้อยละ 34.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

ด้านการปฏิบัติ/ดำเนินการสามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานจัดกิจกรรมการส่งเสริมอาชีพ ภายในชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อยเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 151 คน คิดเป็นร้อยละ 37.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3

การมีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการในการบริหารกิจกรรมต่างๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อยเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 164 คน คิดเป็นร้อยละ 41.0 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุดมีจำนวน 99 คน คิดเป็นร้อยละ 24.8 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

การมีส่วนร่วมในการแข่งขันกีฬาต่างๆ ทั้งภายในและภายนอกชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่เห็นด้วยปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 128 คน คิดเป็น ร้อยละ 32.0 และเห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 6.5

การเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการที่ได้รับงบประมาณจากรัฐ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยปานกลาง เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 126 คน คิดเป็นร้อยละ 31.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 114 คน คิดเป็นร้อยละ 28.5 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 8.3

การชักชวนให้คนในชุมชนเข้าร่วมปฏิบัติงานในการพัฒนาท้องถิ่นของตน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

ด้านการรับผลประโยชน์ สามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้ การมีความรู้เรื่องการพัฒนาท้องถิ่นมากขึ้นจากการเข้าร่วมกิจกรรมด้านการพัฒนา พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยมากที่สุด เป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมาได้แก่เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 135 คน คิดเป็นร้อยละ 33.8 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นจากกิจกรรมหรือโครงการพื้นฐานของชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 36.0 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 110 คน คิดเป็นร้อยละ 27.5 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ความภูมิใจเมื่อโครงการต่างๆ ก่อประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อยเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 34.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 26.0 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3

กิจกรรมต่างๆ ทำให้เกิดความสามัคคีภายในชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 147 คน คิดเป็นร้อยละ 36.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุดมีจำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 29.5 และ เห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 11.0

คนในชุมชนมีอาชีพและรายได้เพิ่มขึ้นจากการส่งเสริมอาชีพภายในชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยน้อยที่สุดมีจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 139 คน คิดเป็นร้อยละ 34.8 รองลงมาได้แก่เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 111 คน คิดเป็นร้อยละ 27.8 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ด้านการติดตามและประเมินผล สามารถแยกพิจารณาได้ ดังนี้ การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลโครงการและกิจกรรมต่างๆ ของชุมชน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับปานกลางเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 28.3 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณตามแผนชุมชน และโครงการต่างๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยอยู่ในระดับน้อยเป็นจำนวนมากที่สุดมีจำนวน 125 คน คิดเป็นร้อยละ 31.3 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยปานกลางมีจำนวน 90 คน คิดเป็นร้อยละ 22.5 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุดมีจำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8

การมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผลการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานกิจกรรมต่างๆ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยในระดับปานกลางมีจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 142 คน คิดเป็นร้อยละ 35.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อย มีจำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 26.3 และเห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 2.3

การมีส่วนร่วมในการประสานงานกับหน่วยงานอื่นเพื่อให้แผนชุมชนบรรลุวัตถุประสงค์ พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่ มีความเห็นด้วยน้อยเป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 43.5 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยที่สุด มีจำนวน 93 คน คิดเป็นร้อยละ 23.3 และเห็นด้วยมากมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 10.5

การมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างดำเนินงาน พบว่า ประชาชนส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยปานกลาง เป็นจำนวนมากที่สุด มีจำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.8 รองลงมาได้แก่ เห็นด้วยน้อยมีจำนวน 127 คน คิดเป็นร้อยละ 31.8 และ เห็นด้วยมากที่สุดมีจำนวนน้อยที่สุด มีจำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

สรุปได้ว่าระดับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนชุมชนขององค์การบริหารส่วนตำบลตากแดด อำเภอเมืองจังหวัดชุมพร อยู่ในระดับมาก มีจำนวน 204 คน คิดเป็นร้อยละ 51.0 และปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนชุมชนได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ต่อเดือน ระยะเวลาพักอาศัยในชุมชน และความรู้ความเข้าใจในการจัดทำแผนชุมชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนตำบลตากแดด ควรให้ความสนใจแก่ผู้มีอายุมาก ได้แก่ ประชาชนที่มีอายุ 51 ปีขึ้นไป ในการเชิญชวนให้พวกเขาเหล่านั้น มาร่วมกิจกรรมหรือมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน โดยจะต้องมีการอธิบายอย่างช้าๆ และกิจกรรมต่างๆ นั้นต้องเป็นกิจกรรมที่ง่าย ไม่ใช่แรงมากเพื่อให้เหมาะสมกับวัย

ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนตำบลตากแดด ควรจัดทำกิจกรรมในรูปแบบของการให้ความบันเทิงควบคู่ไปกับการให้ความรู้ หรือการเชิญชวนสำหรับผู้มีศึกษาน้อย เพราะประชาชนเหล่านี้จะไม่ชอบอ่านเอกสารที่มีตัวหนังสือเยอะ จึงควรจัดทำสื่อที่มีรูปภาพประกอบมากกว่าตัวอักษร ผู้บริหารองค์การปกครองส่วนตำบลตากแดด ควรไปแจกแผ่นพับ หรือประชาสัมพันธ์กิจกรรม หรือโครงการในสถานที่ทำงาน เพื่อให้ประชาชนที่มีงานประจำได้รับทราบและมีโอกาสแสดงความคิดเห็นและมีส่วนร่วมในกิจกรรมเหล่านั้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป ควรเพิ่มตัวแปรอิสระ เช่น งบประมาณของ อบต. หรือ การประชาสัมพันธ์ของ อบต. เพื่อเพิ่มความชัดเจนและได้ข้อมูลที่แน่ชัดขึ้น

เอกสารอ้างอิง

ชิต นิลพานิช และ กุลชน ธนาพงศธร. 2532..การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาชนบท." ใน เอกสารการสอน ชุดวิชาความรู้ทั่วไปสำหรับการพัฒนาระดับตำบล หมู่บ้าน. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.

นรินทร์ชัย พัฒนพงศา. 2546. การมีส่วนร่วม หลักการพื้นฐาน เทคนิคและกรณีตัวอย่าง. กรุงเทพฯ: 598 Print.

นรินทร์ จงวุฒิวาศย์. 2527. การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนา. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยมหิดล.

สานิตย์ บุญชู. 2527. การพัฒนาชุมชน: การมีส่วนร่วมของประชาชน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

สำนักมาตรฐานการศึกษา, สำนักงานสภาพัฒนาการศึกษาระดับจังหวัด, กระทรวงศึกษาธิการ, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา และ ทบวงมหาวิทยาลัย. 2545. ชุดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ชุดวิชาการวิจัยชุมชน. กรุงเทพฯ: เอส.อาร์.พรินติ้ง.

ยุพาพร รูปงาม. 2545. การมีส่วนร่วมของข้าราชการสำนักงบประมาณในการปฏิรูป ระบบราชการ. ปริญญา นิพนธ์ ศศ.ม., สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

วันรักษ์ มิ่งมณีนาคน. 2531. การพัฒนาชนบทไทย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

อคิน รพีพัฒน์. 2527. การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาชนบทในสภาพสังคม และวัฒนธรรมไทย. กรุงเทพฯ: ศักดิ์โสภณาการพิมพ์.